Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

14. oktoober 2021 *

Eelotsusetaotlus – Elektri siseturu ühiseeskirjad – Direktiiv 2009/72/EÜ – Artikli 3 lõiked 2 ja 6 – Avaliku teenuse osutamise kohustuste seadmine – Kaitsetumate tarbijate kaitse eesmärgil ette nähtud sotsiaalse soodustariifi rahastamine – Läbipaistvuse kohustus ja diskrimineerimiskeeld

Kohtuasjas C-683/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) 9. juuli 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 16. septembril 2019, menetluses

Viesgo Infraestructuras Energéticas SL, varem E.ON España SLU,

versus

Administración General del Estado,

Iberdrola SA,

Naturgy Energy Group SA, varem Gas Natural SDG SA,

EDP España SAU, varem Hidroeléctrica del Cantábrico SA,

CIDE Asociación de Distribuidores de Energía Eléctrica,

Endesa SA,

Agri-Energía SA,

Navarro Generación SA,

Electra del Cardener SA,

Serviliano García SA,

Energías de Benasque SL,

Candín Energía SL,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

Cooperativa Eléctrica Benéfica Catralense,

Cooperativa Valenciana,

Eléctrica Vaquer SA,

Hijos de José Bassols SA,

Electra Aduriz SA,

El Gas SA,

Estabanell y Pahisa SA,

Electra Caldense SA,

Cooperativa Popular de Fluid Electric Camprodón SCCL,

Fuciños Rivas SL,

Electra del Maestrazgo SA,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, neljanda koja president C. Lycourgos (ettekandja) ja kohtunik M. Ilešič,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Viesgo Infraestructuras Energéticas SL, varem E.ON España SLU, esindajad: *abogados* N. Encinar Arroyo ja G. Rubio Hernández-Sampelayo ning *procuradora* M. J. Gutiérrez Aceves,

– Iberdrola SA, esindajad: *abogados* J. Giménez Cervantes, M. García García ja C. A. F. Lowhagen,

– Naturgy Energy Group SA, esindajad: *abogados* F. González Díaz ja B. Martos Stevenson,

– EDP España SAU, esindajad: *abogados* J. Expósito Blanco ja J. Fernández García,

– Endesa SA, esindajad: *abogados* A. J. Sánchez Rodríguez ja J. J. Lavilla Rubira,

– Agri-Energía SA, Navarro Generación SA, Electra del Cardener SA, Serviliano García SA, Energías de Benasque SL, Cooperativa Eléctrica Benéfica Catralense, Cooperativa Valenciana, Eléctrica Vaquer SA, Hijos de José Bassols SA, Electra Aduriz SA, El Gas SA, Estabanell y Pahisa

SA, Electra Caldense SA, Cooperativa Popular de Fluid Electric Camprodón, SCCL, Fuciños Rivas SL ja Electra del Maestrazgo SA, esindaja: *abogada* I. Bartol Mir,

– Hispaania valitsus, esindajad: M. J. Ruiz Sánchez ja S. Centeno Huerta,

– Euroopa Komisjon, esindajad: O. Beynet ja M. Jáuregui Gómez,

olles 15. aprilli 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT 2009, L 211, lk 55), artikli 3 lõiget 2.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on ühelt poolt äriühing Viesgo Infraestructuras Energéticas SL (edaspidi „Viesgo“), varem E.ON España SLU (edaspidi „E.ON“), ja teiselt poolt Administración General del Estado (Hispaania keskvalitsus) ning elektrisektoris tegutsevad Hispaania äriühingud seoses küsimusega, kas teatavatele kaitsetumatele tarbijatele tehtava elektrihinna alandusega seotud avaliku teenuse osutamise kohustuse rahastamiskord on õiguspärane.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2009/72 põhjendused 7, 45, 50 ja 53 on sõnastatud järgmiselt:

„(7) Komisjoni 10. jaanuari 2007. aasta teatises „Euroopa energiapoliitika“ rõhutati, et oluline on viia lõpule elektrienergia siseturu loomine ning kehtestada võrdsed tingimused kõikidele [liidu] elektriettevõtjatele. Komisjoni 10. jaanuari 2007. aasta teatistest pealkirjadega „Gaasi ja elektri siseturu väljavaadete kohta“ ning „Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 17 kohase Euroopa gaasi- ja elektrisektoreid käsitleva uurimise kohta (lõpparuanne)“ ilmnes, et olemasolevad eeskirjad ja meetmed ei moodusta hästi toimiva siseturu saavutamiseks vajalikku raamistikku.

[…]

(45) […] Liikmesriigid peaksid võtma vajalikke meetmeid, et kaitsta elektrienergia siseturul kaitsetumaid tarbijaid. Kõnealused meetmed võivad varieeruda olenevalt liikmesriikides valitsevast konkreetsest olukorrast ning hõlmata elektriarvete tasumisega seotud konkreetseid meetmeid või sotsiaalkindlustussüsteemi piires võetavaid üldisemaid meetmeid. […]

(50) Avaliku teenusega seotud nõudeid, sealhulgas universaalteenusega seotud nõudeid ja neist tulenevaid ühiseid miinimumstandardeid on vaja veelgi tugevdada, et tagada kõikidele tarbijatele, eelkõige kaitsetumatele tarbijatele võimalus konkurentsist ja õiglastest hindadest kasu saada. Avaliku teenuse nõuded tuleks määratleda riigi tasandil, võttes arvesse siseriiklikke tingimusi; liikmesriigid peaksid siiski austama [liidu] õigust. Liidu kodanikud ja, juhul kui liikmesriigid seda kohaseks peavad, väikeettevõtjad peaksid saama kasu avaliku teenuse kohustusest, eelkõige seoses varustuskindluse ja mõistlike hindadega. […]

[…]

(53) Energiavaesus on [liidus] üha suurenev probleem. Sellest mõjutatud liikmesriigid ja need liikmesriigid, kes seda veel teinud ei ole, peaksid seetõttu koostama energiavaesusega võitlemiseks riikliku tegevuskava või muud sobivad raamistikud, mille eesmärk on vähendada sellise olukorra all kannatavate inimeste arvu. Igal juhul peaksid liikmesriigid tagama vajaliku energiaga varustamise kaitsetutele klientidele. Selleks võiks kasutada integreeritud lähenemisviisi, näiteks sotsiaalpoliitika raames, ning meetmed võiksid hõlmata sotsiaalpoliitikat või elamute energiatõhususe parandamist. Käesolev direktiiv peaks vähemalt võimaldama siseriiklike poliitikameetmete rakendamist kaitsetumate tarbijate huvides.“

4 Direktiivi artiklis 2 „Mõisted“ oli ette nähtud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

21. „vertikaalselt integreeritud ettevõtja“ – elektriettevõtja või elektriettevõtjate rühm, mille üle samal isikul või samadel isikutel on otsene või kaudne kontroll, ja kus asjaomase ettevõtja või ettevõtjate rühma vähemalt üks ülesanne on elektrienergia edastamine või jaotamine ning teine ülesanne elektrienergia tootmine või tarnimine;

[…]“.

5 Direktiivi artikli 3 lõigetes 2, 6 ja 7 oli sätestatud:

„2. Liikmesriigid võivad [EL toimimise] lepingu asjakohaseid sätteid, eelkõige artiklit [106] täielikult arvesse võttes ja üldist majandushuvi silmas pidades kehtestada elektrisektori ettevõtjatele avalike teenuste osutamise kohustused, mis on seotud turvalisusega, sealhulgas varustuskindlusega, tarnete korrapärasuse, kvaliteedi ja hinnaga ning keskkonnakaitsega, sealhulgas energiatõhususe, taastuvate energiaallikate ja kliimakaitsega. Need kohustused peavad olema selgelt määratletud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad ning tagama [Euroopa Liidu] elektriettevõtjatele võrdse juurdepääsu liikmesriikide tarbijaskonnale. […]

[…]

6. Kui liikmesriik annab tasuks lõigetes 2 ja 3 sätestatud kohustuste täitmise eest rahalist hüvitist, muud liiki hüvitisi ja ainuõigusi, tehakse seda mittediskrimineerivalt ja läbipaistvalt.

7. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kaitsta lõpptarbijaid ja tagada tarbijakaitse kõrge tase ning tagavad eelkõige kaitsetumate tarbijate piisava kaitse. Selleks määratleb iga liikmesriik kaitsetute tarbijate mõiste, mis võib viidata energiavaesusele ning muu hulgas keelule selliste tarbijate elektrienergia võrgust väljalülitamise kohta kriitilistel aegadel. Liikmesriigid tagavad kaitsetute tarbijatega seotud õiguste ja kohustuste täitmise. […]“.

Hispaania õigus

6 Põhikohtuasja suhtes kohaldatavas redaktsioonis 26. detsembri 2013. aasta seaduse 24/2013 elektrisektori kohta (Ley 24/2013 del Sector Eléctrico, edaspidi „seadus 24/2013“) artiklis 45 „Kaitsetumad tarbijad“ oli ette nähtud:

„1. Kaitsetumateks tarbijateks loetakse elektritarbijaid, kes vastavad sotsiaalsetele, tarbimis- ja ostujõutunnustele, mis määratakse kindlaks hiljem. Igal juhul on nendeks ainult füüsilised isikud seoses nende tavapärase eluasemega.

Kaitsetumate tarbijate määratluse ja nõuded, millele nad peavad vastama, ning selle rühma huvides võetavad meetmed määrab määrusega kindlaks valitsus.

2. Sotsiaalset soodustariifi kohaldatakse kaitsetumatele tarbijatele, kes vastavad Consejo de Ministrose [(ministrite nõukogu)] poolt kuninga dekreedis kindlaks määratud sotsiaalsetele, tarbimis- ja ostujõutunnustele. Selleks nähakse ette piirmäär, mis põhineb sissetuleku näitajal pereliikme kohta. Igal juhul kohaldatakse seda ainult füüsiliste isikute suhtes seoses nende tavapärase eluasemega.

3. Sotsiaalne soodustariif katab väiketarbijate vabatahtliku hinna ja sellise baasväärtuse vahe, mida nimetatakse „viimase võimaluse tariifiks“, ja asjasse puutuv referentstarnija kohaldab seda nende tarbijate arvetele, kellel on sellele õigus.

Ministro de Industria, Energía y Turismo [(tööstus-, energia- ja turismiminister)] kehtestab pärast Comisión Delegada del Gobierno para Asuntos Económicoselt [(valitsuse delegeeritud majandusasjade komisjon)] heakskiidu saamist viimase võimaluse tariifi.

4. Sotsiaalset soodustariifi käsitatakse avaliku teenuse osutamise kohustusena vastavalt [direktiivile 2009/72] ja seda kohustust täidavad äriühingute kontsernide emaettevõtjad või vajaduse korral äriühingud, kes tegelevad samal ajal elektrienergia tootmise, jaotamise ja turustamisega.

Rahastatavate summade protsentuaalne jaotus arvutatakse välja iga kontserni kohta eraldi, ühe arvu – milleks on jaotusettevõtjate jaotusvõrku ühendatud tarbimiskohtade arvu ja nende turustusettevõtjate, milles kontsern osaleb, klientide arvu aasta keskmiste summa – ning teise arvu – mis vastab kõikide nende kontsernide, mida tuleb selles jaotuses arvesse võtta, tarbimiskohtade ja klientide kõikide aasta keskmiste arvude summale – vahelise suhtena.

Selle protsentuaalse jaotuse arvutab igal aastal välja Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia [(Hispaania turu- ja konkurentsiamet)] määruses sätestatud korras ja tingimustel. Selleks avaldab kõnealune amet oma veebilehel iga aasta novembris eelneva 12 kuu kohta jaotusettevõtjate jaotusvõrku ühendatud tarbimiskohtade keskmise arvu ja turustusettevõtjate klientide keskmise arvu ning selliste kontsernide või vajaduse korral äriühingute loetelu, kes vastavad käesoleva lõike esimeses lõigus nimetatud kriteeriumile.

Amet esitab enne iga aasta 1. detsembrit kõigi emaettevõtjate kohta rahastamise protsentuaalse osakaalu kindlaksmääramise ettepaneku, mille tööstus-, energia- ja turismiminister kiidab heaks määrusega, mis avaldatakse väljaandes *Boletín Oficial del Estado*.

Maksed, mille iga nimetatud äriühing peab tegema, tuleb igal juhul teha konkreetsele deposiidikontole, mille selle haldamise eest vastutav haldusasutus on avanud.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

7 E.ON, kelle õigusjärglane on Viesgo, esitas 18. detsembril 2014 Tribunal Supremole (Hispaania kõrgeim kohus) kaebuse, milles palus tühistada kuninga 21. novembri 2014. aasta dekreedi 968/2014, millega rakendatakse osaluse sotsiaalse soodustariifi rahastamises protsentuaalse jaotuse kindlaksmääramise metoodikat (Real Decreto 968/2014, por el que se desarrolla la metodología para la fijación de los porcentajes de reparto de las cantidades a financiar relativas al bono social; edaspidi „kuninga dekreet 968/2014“).

8 E.ON väitis, et seaduse 24/2013 artikli 45 lõikes 4 ette nähtud sotsiaalse soodustariifi rahastamiskord, mida rakendatakse kuninga dekreedi 968/2014 artiklitega 2 ja 3, on vastuolus direktiiviga 2009/72.

9 Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) rahuldas 24. oktoobri 2016. aasta otsusega E.ONi kaebuse ja tuvastas, et seda rahastamiskorda ei tohi kohaldada, sest see on vastuolus direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikega 2. Kõnealune kohus märkis, et tema otsus põhineb Euroopa Kohtu 20. aprilli 2010. aasta otsusel Federutility jt (C-265/08, EU:C:2010:205) ning 7. septembri 2016. aasta kohtuotsusel ANODE (C-121/15, EU:C:2016:637). Ta leidis eeskätt, et viimati nimetatud kohtuotsuses seoses gaasihinda käsitlevate riigisiseste sätetega esitatud põhjendused on täielikult ülekantavad elektrisektorile, sest Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT 2009, L 211, lk 94), artikli 3 lõige 2 sarnaneb direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikele 2. Seetõttu otsustas ta *acte éclairé* teooria alusel jätta Euroopa Kohtule esitamata eelotsusetaotluse.

10 Hispaania keskvalitsus esitas Tribunal Constitucionalile (Hispaania konstitutsioonikohus) selle otsuse peale kaebuse põhiõiguste ja -vabaduste kaitse tagamiseks (*recurso de amparo*).

11 See kohus rahuldas 26. märtsil 2019 selle kaebuse. Sellest tulenevalt tühistas see kohus Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) kohtuotsuse, leides, et viimane oli rikkunud õigust kõigi tagatistega menetlusele, mis on ette nähtud Hispaania põhiseaduse artikli 24 lõikes 2, sest ta välistas riigisiseste õigusnormide kohaldamise põhjusel, et need olid vastuolus direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikega 2, ilma et ta oleks enne esitanud Euroopa Kohtule eelotsusetaotlust. Ta andis ühtlasi korralduse viia kohtumenetlus uuesti läbi alates kohtuotsuse kuulutamisele eelnevast etapist, et Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) teeks uue otsuse. Eelotsusetaotlusest nähtub, et Tribunal Constitucional (konstitutsioonikohus) leidis, et *acte éclairé* teooria kohaldamise tingimused ei olnud käesolevas kohtuasjas täidetud ning et seetõttu ei olnud Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) vabastatud eelotsusetaotluse esitamise kohustusest.

12 Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) otsustas seda kohtuotsust täites esitada Euroopa Kohtule käesoleva eelotsusetaotluse, milles esitas küsimuste vormis põhjused, miks ta leidis, et Hispaania õigusnormid on vastuolus direktiiviga 2009/72.

13 Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) märgib, et seaduse 24/2013 artiklis 45 ette nähtud sotsiaalne soodustariif kehtestati ilmselgel sotsiaalsel eesmärgil ja see kujutab endast avaliku teenuse osutamise kohustust; see on mõeldud teatavate selliste elektritarbijate kaitseks, kelle suhtes kohaldatakse viimase võimaluse tariifi ning kes vastavad teatavatele sotsiaalsetele, tarbimis- ja ostujõutunnustele seoses nende tavapärase eluaseme elektrihinnaga.

14 See kohus märgib, et seadusele 24/2013 eelnenud kuninga 12. juuli 2013. aasta dekreetseaduse 9/2013 elektrisüsteemi finantsstabiilsuse tagamise kiireloomuliste meetmete kohta (Real decreto-ley 9/2013, por el que se adoptan medidas urgentes para garantizar la estabilidad financiera del sistema eléctrico) põhjendustest nähtub, et selle seaduse artikli 45 lõikes 4 ette nähtud sotsiaalse soodustariifi rahastamiskorra eesmärk on aidata kaasa süsteemi kulude vajalikule ja kiireloomulisele vähendamisele, kehtestades avaliku teenuse osutamise kohustusena sotsiaalse soodustariifi rahastamise selliste äriühingute või äriühingute kontsernide emaettevõtjate poolt, kes tegelevad elektri tootmise, jaotamise ja turustamisega ja kelle puhul on tegemist vertikaalselt integreeritud kontsernidega. Hispaania seadusandja on seisukohal, et sellise kohustuse panemine neile emaettevõtjatele võimaldab vähemalt kaudselt jaotada vastava maksumuse elektrisektori peamiste äritegevuste vahel.

15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib sellega seoses, et põhikohtuasjas tuleb lahendada küsimus, kas sellised põhjendused vastavad direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikes 2 ette nähtud nõuetele, mille kohaselt avaliku teenuse osutamise kohustused peavad esiteks olema selgelt määratletud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad ning teiseks tagama liidu elektriettevõtjatele võrdse juurdepääsu liikmesriikide tarbijaskonnale.

16 Ta rõhutab, et Hispaania seadusandjale heidetakse ette seda, et ta otsustas, et elektrivõrgu kolmes sektoris – see tähendab tootmise, jaotamise ja turustamise sektoris – tegutsevatest ettevõtjatest rahastavad seda avaliku teenuse osutamise kohustust üksnes sellised äriühingud või äriühingute kontsernid, kes tegelevad samal ajal nende kolme tegevusega ning kelle puhul on tegemist vertikaalselt integreeritud kontsernidega, samas kui sellist kohustust ei ole kõigil sellistel äriühingutel ja äriühingute kontsernidel, kes tegelevad ainult ühes või isegi kahes neist sektoritest.

17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib selle kohta, et 7. märtsi 2014. aasta määrusest IET/350/2014, millega määratakse kindlaks osaluse sotsiaalse soodustariifi rahastamises protsentuaalne jaotus 2014. aastal (orden IET/350/2014, por la que se fijan los porcentajes de reparto de las cantidades a financiar relativas al bono social correspondientes a 2014), milles loetleti asjaomased üksused ja määrati kindlaks osaluse sotsiaalse soodustariifi rahastamises protsentuaalne jaotus 2014. aastal, nähtub, et oluline koefitsient või protsentuaalne osakaal määrati ainult viiele äriühingute kontsernile ja äriühingule, kusjuures nende vahel on lisaks väga suured erinevused (Endesa SA (41,612696%), Iberdrola SA (38,474516%), Gas Natural SDG SA (14,185142%), Hidroeléctrica del Cantábrico (2,649114) ja E.ON (2,368956%)). Sellest tuleneb tema sõnul, et viis äriühingut rahastavad sotsiaalset soodustariifi 99,290424% ulatuses, samas kui ülejäänud määruses nimetatud 23 äriühingule määrati oluliselt väiksemad koefitsiendid, mis jäävad oluliselt alla 1%.

18 Lisaks sellele on eelotsusetaotluse esitanud kohtul kahtlusi selles, kas kõnealuste riigisiseste õigusnormidega võib olla rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, kuna sotsiaalse soodustariifi rahastamise kohustust ei kehtestatud mitte erandkorras või ajaliselt piiratud kehtivusajaga, vaid see kehtestati määramata ajaks ning ilma et oleks ette nähtud vastutasu ega hüvitavat meedet.

19 Neil asjaoludel otsustas Tribunal Supremo (kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas vastavalt Euroopa Kohtu praktikale – muu hulgas 20. aprilli 2010. aasta kohtuotsus Federutility jt (C-265/08, EU:C:2010:205) ja 7. septembri 2016. aasta kohtuotsus ANODE (C-121/15, EU:C:2016:637) – on [direktiivi 2009/72] artikli 3 lõikes 2 sätestatud nõuetega kooskõlas niisugune riigisisene õigusnorm nagu [seaduse 24/2013] artikli 45 lõige 4, mida on hiljem rakendatud [kuninga dekreedi 968/2014] artiklitega 2 ja 3 ning milles pannakse sotsiaalse soodustariifi rahastamise kohustus teatavatele elektrivõrgu operaatoritele (äriühingute kontsernide emaettevõtjad või vajaduse korral äriühingud, kes tegelevad samal ajal elektri tootmise, jaotamise ja turustamisega), arvestades sellega, et mõned asjaomased kohustatud isikud on sektoris tervikuna väga väikese tähtsusega, ja sellega, et samas on kõnealusest kohustusest vabastatud muud äriühingud või äriühingute kontsernid, kes on oma käibe või suhtelise tähtsuse poolest ühes neist tegevussektoritest või seepärast, et nad tegutsevad samal ajal ja integreeritult kahega neist tegevustest, selle kulu kandmiseks potentsiaalselt paremates tingimustes?

2. Kas [direktiivi 2009/72] artikli 3 lõikes 2 sätestatud proportsionaalsuse nõudega on kooskõlas riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt sotsiaalse soodustariifi rahastamise kohustus ei ole ette nähtud erandkorras ega ajaliselt piiratud kehtivusajaga, vaid määramata ajaks ning ilma et oleks ette nähtud vastutasu ega hüvitavat meedet?“

Euroopa Kohtu pädevus ja eelotsusetaotluse vastuvõetavus

20 Viesgo, Iberdrola ja Endesa leiavad sisuliselt, et võttes arvesse eelotsusetaotluse esitamise aluseks olevaid asjaolusid ning eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teavet, peaks Euroopa Kohus asuma seisukohale, et tal puudub pädevus, ning lugema käesoleva eelotsusetaotluse vastuvõetamatuks. Nad leiavad eelkõige, et põhjused, miks eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas eelotsusetaotluse, ei ole seotud liidu õigusega, sest see kohus leidis, et ta on riigisisese menetluse ja kohtupraktika alusel kohustatud esitama eelotsusetaotluse, samas kui tal puuduvad käesolevas kohtuasjas tõlgenduskahtlused; see riivab nende sõnul liidu õiguse esimust ja tõhusust.

21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Tribunal Constitucional (konstitutsioonikohus) tühistas tema 24. oktoobri 2016. aasta otsuse, leides, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei olnud piisavalt selgitanud põhjusi, miks ta tugines *acte éclairé* teooriale. Ta leiab siiski, et tühistamise tegelik põhjus on see, et Tribunal Constitucional (konstitutsioonikohus) kohaldab Hispaania kohtute otsustele liidu õiguse tõlgendamise ja kohaldamise valdkonnas sellises olukorras, kus need kohtud välistavad riigisiseste õigusnormide kohaldamise seetõttu, et nad peavad neid liidu õigusega vastuolus olevaks, kriteeriumi, mis on erinev ja rangem kriteeriumist, mida ta kohaldab olukorras, kus need kohtud otsustavad, et riigisisesed õigusnormid on liidu õigusega kooskõlas.

22 Ilma et oleks vaja analüüsida, kas Tribunal Constitucionali (konstitutsioonikohus) õigusemõistmise praktika, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab, on kooskõlas liidu õigusega, tuleb esiteks märkida, et eelotsusetaotlus käsitleb liidu õigusnormi, täpsemalt direktiivi 2009/72 artikli 3 lõiget 2, mille tõlgendamiseks on Euroopa Kohus pädev.

23 Teiseks tuleb märkida, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ainuüksi kohtuvaidlust menetlev ja selles tehtava lahendi eest vastutav liikmesriigi kohus pädev kohtuasja eripärasid arvesse võttes hindama nii eelotsuse vajalikkust asjas otsuse tegemiseks kui ka Euroopa

Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Seega on Euroopa Kohus juhul, kui küsimused on esitatud liidu õigusnormi tõlgendamise või kehtivuse kohta, põhimõtteliselt kohustatud tegema otsuse. Sellest tulenevalt kehtib eeldus, et liikmesriigi kohtu esitatud küsimused on asjakohased. Liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele võib Euroopa Kohus jätta vastamata vaid siis, kui taotletud tõlgendus ei ole kuidagi seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline, või veel siis, kui Euroopa Kohtule ei ole teada faktilised ja õiguslikud asjaolud, mis on vajalikud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Facebook Ireland ja Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, punkt 73 ja seal viidatud kohtupraktika).

24 Käesoleval juhul tuleb kõigepealt märkida, et eelotsuse küsimused on ilmselgelt seotud põhikohtuasja esemega, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib nende abil kindlaks teha, kas riigisisesed õigusnormid, mille õiguspärasus on selles kohtus vaidlustatud, on kooskõlas kohustustega, mis on liikmesriikidele elektrisektoris kehtestatud direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikega 2. Lisaks sellele ei ole tõstatatud probleem hüpoteetiline. Lõpetuseks tuleb öelda, et see kohus on esitanud eelotsusetaotluses piisavalt õiguslikke ja faktilisi asjaolusid, et Euroopa Kohus saaks anda küsimustele tarviliku vastuse.

25 Sellega seoses tuleb lisaks märkida, et vastupidi kohtuasjale, milles tehti 16. detsembri 1981. aasta kohtuotsus Foglia (244/80, EU:C:1981:302) ja millele mõned põhikohtuasja pooled viitavad, on käesoleva eelotsusetaotluse aluseks eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses oleva kohtuvaidluse lahendamisega olemuslikult seotud objektiivne vajadus.

26 Kolmandaks tuleb täheldada, et liikmesriigi kohtul ei ole kindlasti mitte keelatud esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimusi, mille vastus on põhikohtuasja ühe poole arvates selgeimast selgem. Seega, isegi juhul, kui see vastus ongi nii selge, ei ole sellised küsimusi sisaldav eelotsusetaotlus sellegipoolest vastuvõetamatu (vt selle kohta 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Overgas Mrezhi ja Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

27 Seega tuleneb esitatud kaalutlustest, et Euroopa Kohus on pädev vastama eelotsusetaotlusele ja see on vastuvõetav.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

28 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2009/72 artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui soodustariifiga elektritarnes teatavatele kaitsetumatele tarbijatele seisnevat avaliku teenuse osutamise kohustust peavad rahastama ainuüksi äriühingute kontsernide emaettevõtjad või vajaduse korral äriühingud, kes tegelevad samal ajal elektri tootmise, jaotamise ja turustamisega.

29 Sellega seoses tuleb täpsustada, et põhikohtuasjas vaidluse all olev meede seisneb kohustuses osaleda sellise sotsiaalse soodustariifi rahastamises, mis seisneb elektriarve summa õigusnormides ette nähtud moel vähendamises, milleks elektrit turustavad ettevõtjad on kohustatud teatavate „kaitsetumate“ tarbijate puhul. Soodustuse summa vastab väiketarbijatele kohaldatava vabatahtliku elektrihinna ja sellise soodushinna vahele, mida nimetatakse „viimase võimaluse tariifiks“ ja mille kehtestab ametiasutus.

30 Kõigepealt tuleb analüüsida, kas see kohustuslik osalus rahastamises on avaliku teenuse osutamise kohustus direktiivi 2009/72 artikli 3 lõike 2 tähenduses ning kuulub seega selle sätte kohaldamisalasse.

31 Esiteks tuleb märkida, et Euroopa Kohus leidis, et selles sättes kasutatud mõiste „avalike teenuste osutamise kohustused“ vastab avaliku võimu elektrituru toimimisse sekkumise meetmetele, mis panevad elektrisektori ettevõtjatele üldise majandushuvi eesmärgil kohustuse tegutseda sellel turul ametiasutuste kehtestatud kriteeriumide alusel. Seega on nende ettevõtjate sellel turul tegutsemise vabadus piiratud selles mõttes, et üksnes enda majandushuvi silmas pidades ei tarniks need ettevõtjad teatavaid kaupu ega osutaks teatavaid teenuseid või ei teeks seda samas mahus või samadel tingimustel (19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus Engie Cartagena, C-523/18, EU:C:2019:1129, punkt 45).

32 Seda määratlust silmas pidades tuleb tuvastada, et kohustus, mis on käesoleval juhul pandud turustusettevõtjatele ning mis seisneb soodustariifiga elektritarnes teatavatele kaitsetumatele tarbijatele, on avaliku teenuse osutamise kohustus direktiivi 2009/72 artikli 3 lõike 2 tähenduses.

33 Nimelt on neil ettevõtjatel ühelt poolt kohustus tegutseda ise selle nimel, et saavutada kaitsetumate tarbijate kaitses seisnev üldise majandushuvi eesmärk, mida taotleb Hispaania õiguslooja, kes kehtestas sotsiaalse soodustariifi, ning mis kajastab liidu seadusandja taotletavat eesmärki, nagu nähtub direktiivi 2009/72 põhjendustest 45, 50 ja 53. Teiselt poolt on nende ettevõtjate elektriturul tegutsemise vabadus piiratud, sest üksnes enda majandushuvi silmas pidades ei tarniks nad asjaomastele tarbijatele elektrit või ei teeks seda sama hinnaga.

34 Teiseks nähtub seaduse 24/2013 artikli 45 lõike 4 esimesest lõigust, et sotsiaalset soodustariifi rahastavad äriühingute kontsernide emaettevõtjad või vajaduse korral äriühingud, kes tegelevad samal ajal elektrienergia tootmise, jaotamise ja turustamisega.

35 Selle artikli 45 lõike 4 teise lõigu kohaselt arvutatakse rahastatavate summade protsentuaalne jaotus välja iga kontserni kohta eraldi, ühe arvu – milleks on jaotusettevõtjate jaotusvõrku ühendatud tarbimiskohtade arvu ja nende turustusettevõtjate, milles kontsern osaleb, klientide arvu aasta keskmiste summa – ning teise arvu – mis vastab kõikide nende kontsernide, mida tuleb selles jaotuses arvesse võtta, tarbimiskohtade ja klientide kõikide aasta keskmiste arvude summale – vahelise suhtena.

36 Nagu nähtub eelotsusetaotlusest, toimub rahastatava summa proportsionaalne jaotamine seega asjaomaste äriühingute jaotusvõrku ühendatud tarbimiskohtade arvu ja nende klientide arvu alusel, kellele need äriühingud elektrit turustavad.

37 Seaduse 24/2013 artikli 45 lõike 4 esimesest ja teisest lõigust tuleneb seega, et kõik äriühingute kontsernide emaettevõtjad ja kõik selles artiklis silmas peetud äriühingud, kes peavad rahastama sotsiaalset soodustariifi, tegelevad kas otse või asjaomasesse kontserni kuuluva äriühingu vahendusel elektri turustamisega ja on seega kohustatud kohaldama kaitsetumatele tarbijatele kõnealusest sotsiaalsest soodustariifist tulenevat elektrihinna alandust. Hispaania seadusandja selliselt kehtestatud süsteem seab seega avaliku teenuse osutamise kohustuse, mida peab rahastama osa äriühingutest ja kontsernidest, kes peavad seda avalikku teenust osutama.

38 Kolmandaks tuleneb seaduse 24/2013 artikli 45 lõike 4 viiendast lõigust, et maksed, mille iga nimetatud äriühing peab sotsiaalse soodustariifiga seotud rahastamiskohustuse alusel tegema, tuleb teha konkreetsele deposiidikontole, mille selle haldamise eest vastutav haldusasutus on

avanud. Sellega seoses tuleb täheldada, et nagu märkis Hispaania valitsus oma vastuses Euroopa Kohtu kirjalikele märkustele, on selle kohustuse ainus eesmärk sotsiaalse soodustariifi rahastamine.

39 Nendest asjaoludest tuleneb seega, et kõnealuseid makseid kasutatakse ainuüksi sotsiaalse soodustariifi rahastamiseks. Sotsiaalse soodustariifi maksumus määrab kindlaks kogusumma, mida rahastamiskohustusega elektriettevõtjad peavad oma maksetega rahastama. Sellest tuleneb, et sotsiaalses soodustariifis seisneva avaliku teenuse osutamise kohustuse kooskõla direktiivi 2009/72 eeskirjadega ei saa eristada selle rahastamiseks kasutatavate maksete kooskõlast selle direktiiviga (vt analoogia alusel 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus DTS Distribuidora de Televisión Digital *vs*. komisjon, C-449/14 P, EU:C:2016:848, punktid 67 ja 68).

40 Järelikult koosneb sotsiaalse soodustariifiga kehtestatud avaliku teenuse osutamise kohustus kahest elemendist: esiteks teatavatele kaitsetumatele tarbijatele tarnitava elektri hinnaalandus ja teiseks osalus selle hinnaalanduse maksumuse rahastamises, mis on üksteisega lahutamatult seotud.

41 Seega tuleb asuda seisukohale, et põhikohtuasjas kõne all olev kohustuslik osalus rahastamises kuulub direktiivi 2009/72 artikli 3 lõike 2 kohaldamisalasse, sest see on sotsiaalse soodustariifiga seotud avaliku teenuse osutamise kohustuse lahutamatu osa.

42 Järgmiseks tuleb märkida, et selle sätte alusel võivad liikmesriigid EL toimimise lepingu asjakohaseid sätteid, eelkõige ELTL artiklit 106, täielikult arvesse võttes kehtestada elektrisektori ettevõtjatele üldise majandushuvi eesmärgil avaliku teenuse osutamise kohustusi, mis on seotud turvalisuse, sealhulgas varustuskindluse, tarnete korrapärasuse, kvaliteedi ja hinna ning keskkonnakaitsega. Need kohustused peavad olema selgelt määratletud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad ning tagama liidu elektriettevõtjatele võrdse juurdepääsu liikmesriikide tarbijaskonnale.

43 Sellega seoses tuleb sissejuhatuseks märkida, et kuivõrd direktiivi 2009/72 artikli 3 lõige 2 ja direktiivi 2009/73 artikli 3 lõige 2 on sisuliselt identsed ning nende direktiivide peamine eesmärk on – nagu Euroopa Komisjon märkis – ühtlustada nendega reguleeritud majandussektori õiguslik raamistik, et tagada täiesti avatud ning konkurentsil põhinev siseturg, on viimati nimetatud sätet käsitlev Euroopa Kohtu praktika ülekantav direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikele 2.

44 Märgitu taustal tuleb lisada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikas on öeldud, et kuigi riigi sekkumine elektrihinna kindlaksmääramisse takistab saavutada konkurentsil põhinevat elektriturgu, võib see sekkumine siiski olla direktiivi 2009/72 raames lubatud, kui on täidetud kolm tingimust. Esiteks peab sekkumine teenima üldise majandushuvi eesmärki, teiseks peab see järgima proportsionaalsuse põhimõtet ning kolmandaks peavad sellega ette nähtud avaliku teenuse osutamise kohustused olema selgelt määratletud, läbipaistvad, mittediskrimineerivad ja kontrollitavad ning tagama liidu elektriettevõtjatele võrdse juurdepääsu tarbijaskonnale (vt analoogia alusel 7. septembri 2016. aasta kohtuotsus ANODE, C-121/15, EU:C:2016:637, punkt 36, ning 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Overgas Mrezhi ja Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, punkt 56).

45 Seoses viimase tingimuse ning eeskätt nõudega, et avaliku teenuse osutamise kohustused ei tohi olla diskrimineerivad, mis on ainsana kõne all esimeses eelotsuse küsimuses, võimaldab direktiivi 2009/72 artikli 3 lõige 2 seada avaliku teenuse osutamise kohustused üldiselt „elektrisektori ettevõtjatele“, mitte konkreetselt teatavatele ettevõtjatele. Selles olukorras ei tohi avaliku teenuse

osutamise kohustusega ettevõtjate kindlaksmääramise süsteem *a priori* välja jätta ühtegi elektrisektoris tegutsevat ettevõtjat. Seega peab võimalik mis tahes erinev kohtlemine olema objektiivselt õigustatud (vt analoogia alusel 7. septembri 2016. aasta kohtuotsus ANODE, C-121/15, EU:C:2016:637, punkt 71, ning 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Overgas Mrezhi ja Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, punkt 80).

46 Kuivõrd vaatamata sellele, et sotsiaalse soodustariifiga seotud avaliku teenuse osutamise kohustus on pandud kõigile elektriettevõtjatele, kes turustavad Hispaania turul elektrit, ei osale kõik need elektriettevõtjad selle kohustuse rahastamises, et katta sotsiaalsest soodustariifist tuleneva elektrihinna alanduse maksumus, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus seega kontrollima, kas nende ettevõtjate, kes peavad rahastamises osalema, ja nende ettevõtjate, kes selles osalema ei pea, vaheline vahetegu on objektiivselt õigustatud (vt analoogia alusel 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Overgas Mrezhi ja Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, punkt 82 ja seal viidatud kohtupraktika).

47 Sellega seoses nähtub eelotsusetaotlusest, et Hispaania seadusandja asus seisukohale, et meetme rahastamine kontsernide emaettevõtjate või vajaduse korral selliste äriühingute poolt, kes tegelevad samal ajal elektrienergia tootmise, jaotamise ja turustamisega, võimaldab kas või kaudselt jaotada vastava koormuse elektrisektori peamiste äritegevuste vahel ja leevendada nii sotsiaalse soodustariifiga seotud avaliku teenuse osutamise kohustuse maksumusest tulenevaid majanduslikke tagajärgi.

48 Võttes arvesse niimoodi taotletavat koormuse jaotamise eesmärki on eelotsusetaotluse esitanud kohus aga seisukohal, et põhikohtuasjas kõne all olev osalus rahastamises on diskrimineeriv ning seega vastuolus direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikega 2.

49 Nimelt leiab see kohus, et mõned rahastamiskohustusega äriühingud on Hispaania elektrisektoris tervikuna väga väikese tähtsusega, samas kui kõnealusest kohustusest on vabastatud muud äriühingud või äriühingute kontsernid, kes on oma käibe või suhtelise tähtsuse poolest ühes neist tegevussektoritest või seepärast, et nad tegutsevad samal ajal ja integreeritult kahe tegevusega kolmest (tootmine, jaotamine ja turustamine), selle kohustuse täitmiseks potentsiaalselt paremates tingimustes.

50 Sellega seoses tuleb märkida, et kriteerium, mille Hispaania seadusandja vahetegemiseks valis, ei ole objektiivselt õigustatud, kuna võttes arvesse eesmärki, mida see seadusandja taotleb ja mis seisneb sotsiaalse soodustariifi maksumuse jaotamises elektrisektori peamiste äritegevuste vahel, peaksid selle rahastamises osalema põhimõtteliselt kõik ettevõtjad, kes tegelevad vähemalt ühega neist peamistest tegevustest.

51 Eeskätt ei nähtu seda eesmärki silmas pidades sotsiaalse soodustariifi rahastamise võime seisukohast selgelt erinevus selliste äriühingute, kes tegelevad kõigi kolme tegevusega (elektri tootmine, jaotamine ja turustamine), ja selliste äriühingute vahel, kes tegelevad vaid elektri turustamise ja ühega ülejäänud kahest tegevusest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib selles osas, et põhikohtuasja menetluses tunnistas Administración General del Estado (Hispaania keskvalitsus) esindaja, et elektri tootmise ja turustamise tegevuse hõlmamine soodustab ka sünergiat ja mastaabisäästu.

52 Neil tingimustel tuleb asuda seisukohale, et kui – nagu märkis Hispaania valitsus – sotsiaalse soodustariifi rahastamiskord toob kaasa selle, et seda rahastavad rohkem kui 99% ulatuses Hispaania elektrituru viis kõige olulisemat ettevõtjat, tingib Hispaania seadusandja poolt nende

äriühingute, kes peavad seda suuremal või väiksemal määral rahastama, ja nende äriühingute vahel, kes rahastamises üldse ei osale, vahetegemiseks valitud kriteerium igal juhul niisuguse erineva kohtlemise sel turul tegutsevate eri äriühingute vahel, mis ei ole objektiivselt õigustatud.

53 Esitatud kaalutlustega arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2009/72 artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui soodustariifiga elektritarnes teatavatele kaitsetumatele tarbijatele seisnevat avaliku teenuse osutamise kohustust peavad rahastama ainuüksi äriühingute kontsernide emaettevõtjad või vajaduse korral äriühingud, kes tegelevad samal ajal elektri tootmise, jaotamise ja turustamisega, kuna Hispaania seadusandja poolt nende ettevõtjate, kes peavad rahastamises osalema, ja nende ettevõtjate vahel, kes selles üldse osalema ei pea, vahetegemiseks valitud kriteerium tingib niisuguse erineva kohtlemise sel turul tegutsevate eri äriühingute vahel, mis ei ole objektiivselt õigustatud.

Teine küsimus

54 Oma teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2009/72 artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus see, kui teatavatele kaitsetumatele tarbijatele soodustariifiga elektritarnes seisneva avaliku teenuse osutamise kohustuse rahastamiskord kehtestatakse määramata ajaks ning ilma et oleks ette nähtud hüvitavat meedet.

55 Esiteks tuleb kindlaks teha, kas sellise avaliku teenuse osutamise kohustuse rahastamiskorra kehtestamine määramata ajaks on vastuolus proportsionaalsuse põhimõttega. Nagu sai märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 44, on selle põhimõtte järgimine üks nendest tingimustest, mille täidetuse korral võib riigi sekkumine elektrihinna kindlaksmääramisse olla lubatud direktiivi 2009/72 raames. Euroopa Kohus on leidnud, et selline sekkumine tohib hinna vaba kindlaksmääramist riivata vaid niivõrd, kuivõrd see on vajalik taotletava üldise majandushuvi eesmärgi saavutamiseks, ning seega vaid piiratud aja jooksul. See tähendab, et kõnealuse sekkumise vajalikkus tuleb korrapäraselt läbi vaadata (vt analoogia alusel 20. aprilli 2010. aasta kohtuotsus Federutility jt, C-265/08, EU:C:2010:205, punkt 33 ja 35).

56 Sellega seoses tuleb märkida, et liikmesriigi kohtud peavad analüüsima, kas ja mil määral on haldusasutusel riigisisese õiguse alusel kohustus elektrisektori arengut arvesse võttes korrapäraselt ja piisavalt sageli läbi vaadata oma elektrihinna kindlaksmääramisse sekkumise vajalikkus ja selle tingimused (vt analoogia alusel 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Overgas Mrezhi ja Balgarska gazova asotsiatsia, C-5/19, EU:C:2020:343, punkt 71).

57 Ent see korrapärase läbivaatamise kohustus kehtib vaid seoses elektrihinna kindlaksmääramisse sekkumise vajalikkuse ja sellise sekkumise tingimustega. Seevastu ei ole sellist kohustust seoses sellise hindade kindlaksmääramisse sekkumise meetme rahastamiskorraga, milleks käesoleval juhul on sotsiaalne soodustariif. See rahastamiskord on nimelt küll hinna kindlaksmääramisse sekkumise meetmega lahutamatult seotud element, kuid see ei mõjuta eraldivõetuna elektrihinda. Lisaks sellele ei taotleta üldise majandushuvi eesmärki, millest lähtudes tuleb elektrisektori arengut arvesse võttes kontrollida, kas on järgitud proportsionaalsuse põhimõtet, mitte selle rahastamiskorra, vaid just hinna kindlaksmääramisse sekkumise meetmega.

58 Sellest järeldub, et ehkki vastusest esimesele küsimusele tuleneb, et alandatud hinnaga elektri tarnimise kohustuses seisneva avaliku teenuse osutamise kohustuse rahastamiskord peab olema kooskõlas direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikes 2 ette nähtud diskrimineerimiskeelu põhimõttega, ei

saa seda sätet käsitlevast Euroopa Kohtu praktikast tulenevat proportsionaalsuse põhimõtte järgimise nõuet seevastu tõlgendada nii, et liikmesriigid peavad sellist rahastamiskorda korrapäraselt ja sageli läbi vaatama.

59 Teiseks tuleb seoses hüvitavate meetmete puudumisega ühelt poolt tuvastada, et direktiivi 2009/72 artikli 3 lõikes 2 ei ole üldse juttu võimalikust hüvitamise kohustusest olukorras, kus liikmesriigid kehtestavad selle sätte alusel elektrisektori ettevõtjatele avaliku teenuse osutamise kohustuse. Teiselt poolt tuleb märkida, et direktiivi 2009/72 artikli 3 lõige 6 näeb ette, et kui liikmesriik annab tasuks selle artikli 3 lõigetes 2 ja 3 sätestatud kohustuste täitmise eest rahalist hüvitist, muud liiki hüvitisi ja ainuõigusi, tehakse seda mittediskrimineerivalt ja läbipaistvalt.

60 Direktiivi 2009/72 artikli 3 lõigetest 2 ja 6 tuleneb seega, et liikmesriigid ei ole kohustatud andma rahalist hüvitist, kui nad otsustavad seada selle artikli 3 lõike 2 alusel avaliku teenuse osutamise kohustused. Sama kehtib vältimatult nende kohustuste rahastamiskorra puhul, mis – nagu nähtub esimese küsimuse analüüsist – on nende kohustuste osaks. Järelikult ei ole sellise hüvitise puudumine avaliku teenuse osutamise kohustuse rahastamiskorras iseenesest vastuolus viimati nimetatud sättega.

61 Esitatud kaalutlustest tuleneb, et direktiivi 2009/72 artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui teatavatele kaitsetumatele tarbijatele soodustariifiga elektritarnes seisneva avaliku teenuse osutamise kohustuse rahastamiskord kehtestatakse määramata ajaks ning ilma et oleks ette nähtud hüvitavat meedet.

Kohtukulud

62 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ, artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui soodustariifiga elektritarnes teatavatele kaitsetumatele tarbijatele seisnevat avaliku teenuse osutamise kohustust peavad rahastama ainuüksi äriühingute kontsernide emaettevõtjad või vajaduse korral äriühingud, kes tegelevad samal ajal elektri tootmise, jaotamise ja turustamisega, kuna see Hispaania seadusandja poolt nende ettevõtjate, kes peavad rahastamises osalema, ja nende ettevõtjate vahel, kes selles üldse osalema ei pea, vahetegemiseks valitud kriteerium tingib niisuguse erineva kohtlemise sel turul tegutsevate eri äriühingute vahel, mis ei ole objektiivselt õigustatud.**

2. **Direktiivi 2009/72 artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus see, kui teatavatele kaitsetumatele tarbijatele soodustariifiga elektritarnes seisneva avaliku teenuse osutamise kohustuse rahastamiskord kehtestatakse määramata ajaks ning ilma et oleks ette nähtud hüvitavat meedet.**

Allkirjad